

vervult God aan u Zijne beloften niet.

Zoo moet een ieder gedoopte dus eerst uitzoeken, of hij maar een kind des vleesches is, of een kind der belofte, voordat hij weten en zich verzekerd houden kan, dat God Zijne heilsbelofte, ook tot hem bij zijn doop gesproken, vervullen zal.

Aan dien doop en Gods heilsbelofte daarbij mag hij zich niet in zijne zielsbenauwdheid vastklemmen, want is hij maar niet een kind des vleesches? Is hij wel een kind der belofte? Dienaangaande moet hij eerst vaste wetenschap, stellige zekerheid hebben. Anders heeft hij aan zijn doop en Gods heilsbelofte daarin ook tot hem gesproken, niets tot steun en troost.

En wat heeft een ouder aan den doop van zijn kind en de heilsbelofte er bij gesproken? Wanneer dit kind maar een kind des vleesches is, vervult God er toch Zijn heilsbeloften niet aan. En hoe zal die ouder te weten kunnen komen, dat dat kind een kind der belofte is, en niet maar een kind des vleesches?

Zoo zinkt alle Schriftuurlijke betekenissen en kracht van den doop en Gods heilsbelofte bij den doop weg, en kan die niet meer naar Goddelijke instelling dienen tot steun van het zwakke geloof, en eventueel tot ernstige waarschuwing.

En waardoor komt dat?

Door verkeerd Schriftgebruik.

Men heeft zijn eigen denkbeelden, en houdt die vast zonder degelijk Schriftonderzoek, en zodoende ook wel tegen de duidelijke leer der Hellige Schrift in, maar haalt er dan eenig Schriftwoord bij te pas of onpas, zonder nauwkeurig na te gaan, of men het ook verkeerd aanwendt, tegen zijn eigenlijk verband en strekking.

En de kerk Gods wordt aldus misleid.

Kampen, 13 Maart 1946.

S. GRELDANUS.

CIJFERS EN FEITEN.

Het Jaarboek ten dienste van de Gereformeerde Kerken (synodocratisch verband) voor 1946 is verschenen. Veel kan het ons niet leeren. Hoewel het, vergeleken met de uitgave voor 1944 („Adreslijst” genoemd), in omvang klom van 128 tot 216 bladzijden, kon er volgens mededeeling geen ruimte overschieten voor een jaaroverzicht. Zulk een overzicht zou ongetwijfeld de belangstelling voor het Jaarboek hebben verhoogd, daar het ons de synodokratische kijk zou hebben willen bieden op hetgeen er in 1945 of in de jaren 1942 tot 1945 op het Kerkelijk erf is voorgevallen. Het laatste, zeer beknopt, overzicht toch is gepubliceerd over 1941 in het Jaarboek voor 1942. Laat ons hopen, dat het Jaarboek der vrijgemaakte Kerken ruimschoots in deze leemte zal voorzien.

Het volgende willen we uit het Jaarboek nog doorgeven.

Van 5 kerken wordt vermeld, dat zij als geheel uit het kerkverband traden (wij zeggen in dit geval: zich hebben vrijgemaakt en daarmee het oude kerkverband hebben bewaard) zonder dat daar ter plaatse dus een zelfstandig geïnstitueerde synodokratische groep bleef bestaan. Het zijn de Kerken van Ambt—Vollenhove—Cadoelen, Bergschenhoek, Langerak (Z.H.), Leerdam en Mussel (Gron.) Voor de predikanten, die zich vrijmaakten, wordt een getal van 116 opgegeven, en voor de emeriti, die getrouwd bleven, 6.

Het belangrijkste gegeven lijkt ons het zielental der Kerken in ons land. Dit stond per 1 October 1945 op 634.000. Rekenen we met de aanwas in zielental, die in de laatste jaren 1,5 % (over 1940) 1,6 % (over 1941), 1,7 % (over 1942) en 2 % (over 1943) bedroeg en schatten we deze voor de beide jaren 1944 en 1945 telkens op maar niet hoger dan 1,7 % (het gemiddelde over deze jaren), dan zou het totaal zielental eind 1945 zeker 710.000 hebben moeten bedragen. Het verschil met het zoo even genoemde zielental doet het aantal vrijgemaakten per 1 October 1945 reeds op 76.000 schatten, dat is 10,7 % van het totaal en niet 8 %, zoals van synodokratische zijde gesuggereerd wordt.

Passen we gelijksoortige berekeningen toe bij de aantallen der belijdende leden over deze jaren, dan constateren we een aanwas van gemiddeld 2,3 % per jaar en wordt het cijfer voor de vrijgemaakten 45.300 belijdende leden per 1 October 1945 en zelfs 12,1 % van het totaal der belijdende leden van het oude verband. Het aantal belijdende leden is bij de vrijgemaakten naar verhouding dus hoger dan bij de synodokraten (59,6 % tegen 51,7 %), gelijk ook door andere gegevens bekend was.

We geven het bovenstaande op grond van opgaven van synodokratische zijde zelf! En dan te bedenken, dat deze opgaven blijkens de ervaring vaak zeer geflatteerd worden ten gunste van de synodokraten, en dat na 1 October 1945 de vrijgemaakten zich zeker nog op een vijftigtal plaatsen heeft doorgezet! — Getallen zeggen niet alles, maar toch wel iets!

A'dam N.

J. F. HULSTEIJN J.Fzn.

(N. B. De kerk van Bergschenhoek is buiten het verband gezet. Dat was nog in de periode toen

men dacht, een paar menschen rustig overboord te kunnen werpen. Het is anders gebleken. Thans doet men heel anders. Maar van schuldbelijdenis geen sprake. Het wordt dus erger. Redactie).

DENK BIJ POSTSTUKKEN AAN DE POSTALE ONDERSCHIEDING.

Zooals men weet, hebben onze kerken haar naam „De Gereformeerde Kerken in Nederland” behouden. Omdat er evenwel andere zijn, die haar grondslag verlaten en het accoord van haar samenleving verbroken hebben, en toch den ouden naam blijven gebruiken, is — niet om principieele redenen, doch alleen ter voorkoming van postale moeilijkheden — een bloot postale onderscheiding eraan toegevoegd, n.l. „onderhoudende art. 31 K.O.”.

De F. v. Dijk van Opende (Gr.) zond ons afschrift van volgende brief, bij hem ingekomen:

(Afschrift.)

Staatsbedrijf der P.T.T.

Kantoor te Groningen.

Betreffende uitreiking correspondentie

voor Geref. Kerken.

Den 27 Febr. 1946 Nummer 14/9.

1. In verband met gerezene twijfel omtrent de bestelling van poststukken voor de Geref. Kerken, heb ik de eer U te berichten, dat door het Hoofdbestuur der P.T.T. inlichtingen zijn gevraagd bij het Departement van Justitie, waarbij is komen vast te staan, dat de officiële benaming voor de „oude kerk” luidt Gereformeerde Kerk te.....

2. Voor de „nieuwe Kerk” is nog geen officiële naam vastgesteld, doch in den regel wordt daarvoor gebruikt „Gereformeerde Kerk (art. 31 K.O.)”.

3. In verband hiermee zullen in het vervolg de stukken geadresseerd aan de Geref. Kerk te Opende worden uitgereikt aan den Scriba dezer Kerk, t.w. den heer A. Talstra aldaar.

4. Ter voorkoming van moeilijkheden bij de uitreiking, verzoeke ik U te willen bevorderen, dat Uwe correspondenten de voor U bestemde stukken adresseren als in punt 2 aangegeven n.l. „Gereformeerde Kerk (art. 31 K.O.)”.

w.g. De Directeur.

Tot zoover het afschrift. We gaan niet in op vragen, die hier te recht te stellen zouden zijn. Alleen willen wij erop wijzen, dat we er goed aan doen, te rekenen met het feit dat vleesch nu eenmaal vleesch is, en dat we daarom onze postale onderscheiding maar gebruiken moeten.

K. S.

GRONINGER BRIEVEN

Amice frater.

Nu moet ik mij wel zetten tot de overweging van enkele brieven, die ik in deze correspondentie, waarin ik het meest aan het woord moet zijn, ontvang. Brieven ontvangen is over het algemeen een mooi ding.

En een journalist krijgt er zoo van drieërlei soort. De eene is van wie met instemming lezen, wat hij schreef en dit een enkele keer willen zeggen. Dat moet niet te vaak gebeuren, want van enkel instemming kan een mensch niet leven. Ik kreeg nu een paar brieven van dien aard, die mij wonderlijk verkwikten, want zij kwamen van een ouden dienaar des Woords, en het bleek mij weer hoe jong de reformatie, d.w.z. de gehoorzaamheid aan het Woord des Heeren, ons doet blijven.

De tweede soort is van leden, die de eene of andere opmerking maken, welke men dankbaar „incasseert”. Dat is een geliefd woord in den bokswedstrijd, waarin de strijders meer of minder gehard zijn in het incasseeren van geduchte peuters tegen een of ander lichaamsdeel.

Nu dat incasseeren moet een goed journalist ook leeren.

De derde soort zijn de brieven van menschen, die zich gedurig ergeren aan uw schrijven. Het zijn niet de transtige lezers. Integendeel. Ik kreeg jaren geleden eens een epistel van zulk een man, die schreef: „ik erger mij elken keer, als ik Uw brieven lees en gooi dan vaak de courant in een hoek van de kamer. Maar wonderlijk genoeg, de courant is er nog niet weer, of ik grijp het allereerst naar uw akelige vertoogen”. Ik dacht zoo: een mensch wordt gewoonlijk kwaad als hij in een of ander „zeer” getroffen wordt en innerlijk gevoelt dat wie dit onbedoeld deed, gelijk heeft.

Daar bliest hij dan tegen in.

Ja die „ge-ergerden” hebben wij velen in de kerken. Daar zijn dominés, die zich gedurig zeggen te ergeren aan het werk van prof. Schilder, en voor elke preek, die zij maken, dit werk plunderen. Daar zit iets goeds in. Alleen maar, de hoor-

ders kunnen meenen, dat het nog niet zoo slecht is in de aan de Synodale hiërarchie gebonden kerken, want — het is merkwaardig — zij vinden zulk preeken haast altijd mooi. O, als ons goede, gereformeerde volk niet dom gehouden werd en vermoed met allerlei redeneergeknouel, hoevelen zouden dan de oogen opengaan.

Dus amice, moed houden. De Heere wil ons volk nog genadig zijn, geloof dat vast.

Maar nu, de brieven. Er is er één inzake het maatschappelijk leven, dien ik een volgende keer hoop te bespreken. Daar is er een andere, die terugkomt op hetgeen ik vertelde over die diepzinnige betogen van prof. Waterink over het tot of met elkander spreken. Dat tot en met is ook in onschuldig opzicht in onze kerken wel eens wat mysterieus. Zoo zegt de dominé tot den voorlezer: U moet lezen hoofdstuk zooveel tot vers zooveel. En dan bedoelt hij vast, dat die voorlezer dat vers er bij moet nemen, zoodat hij gaat tot het volgende. Voorheen zei men van den kansel: tot en met, wat ook een moeilijke bezigheid wordt, als men het letterlijk wou nemen.

Maar van dat tot of tegen en met en het groot verschil daar tusschen van prof. Waterink zei ik: wat zit er toch achter?

Ik geloof, dus zegt mijn briefschrijver, dat ik het weet.

Dat is de Psycho-techniek. Ik heb een cursus gevolgd, waar ook dr. Gunning les gaf. Die geleerde gebruikte dezelfde woorden: niet tegen elkaar spreken maar met elkaar. En dit wel hierom, omdat de menschen tot nu toe elkander in hun spreken willen beheerschen; het is de concurrentiegeest, die daartoe leidt en ook wel de strijdgeest. Wij moeten ons echter laten beheerschen door den geest van het spel, zooals prof. Huizinga dit leerde. Den geest van den wedstrijd, een zekere „teamgeest”, waarin men niet tegen maar met elkander speelt. Die psycho-techniek was, volgens dien geleerde, nog wel jong, maar zij zou straks alle vragen kunnen oplossen.

Welnu — allicht zal prof. Waterink het zoo bedoelen; alleen maar meer geaccordeerd aan Christelijk belijden. Een heel oude bezigheid.

Volgens deze methode, dus de schrijver, zal ook met Indië gehandeld worden. De kwestie daár zal worden opgelost door een met e l k a n d e r p r a t e n, totdat wij, al pratende, ons Indië kwijt zijn geworden.

Nu wat dit laatste betreft, valt het mij op, dat de Engelsche regeering er zoo voor was, dat wij met opstandelingen gaan praten. Maar als er een opstand is in Britsch-Indië, dan gaat de regeering de muiters op de vloot direct met alle geweld te lijf al zou het ook honderd van haar schepen kosten. En de bevelhebber zegt: praten met oproermakers? Nooit! Eerst u op genade of ongenade overgeven, en dan, ja dan zullen wij praten. Of hij gelijk heeft! Heel het Britsche wereldrijk hangt er aan.

Ik weet niet of minister Logeman niet verwonderd heeft opgekeken toen hij hiervan vernam, en of hij niet heeft begrepen, hoe hij er zich tusschen liet nemen.

Maar nu dat praten met elkaar om zoo iets als een nuttige waarheid te vinden. Zou het de Psycho-techniek zijn?

Of misschien ook die bekende corridor in het waarheidshôtel van den Amerikaanschen wijsgeer James.

Gij weet, dat volgens diens pragmatisme de waarheid velerlei is. In een hôtel zijn vele kamers, maar zij komen alle uit op één corridor waar alle gasten elkander moeten passeeren.

In de eene kamer balt een atheïst de vuist tegen God; in een andere ligt een bidder, die vraagt om Gods zegen; in een derde woont een chemicus, in de vierde een zakenman enz.

Maar nu komen zij allen in den corridor en daar praten zij met elkander. En dat vriendelijk allicht, en „openstaand” voor elkander, zoo als dat moet in een „Nederlandsche volksbeweging” of in een „Partij van den arbeid” of in een „Nederlandsche jeugdbeweging”.

Chesterton, die naar gij weet aardige dingen kon zeggen, onderscheidde zulke profeten van allerlei kant in demagogen en mystagogen. De eerstgenoemden hadden weinig te zeggen, maar zij zeiden het heel luid. Zoo was de sociaal democratische voorheen en de communist nog erger. Maar dit geslacht sterft uit. Thans speelt ook bij hen evenals bij de nationaal socialistische de mystiek een rol. En de „mystagogue” heeft niets te zeggen „but says it softly and impressively in an indistinct whisper”.

Of het niets is, wat minister Schermerhorn wil zeggen of wat Koos Vorrink beweert, laat ik nog daar. Het lijkt mij in den grond der zaak gevaarlijk, omdat wij ons met hen bewegen in een omgekeerde wereld. Maar zij zeggen het inderdaad in een „Indistinct whisper”. Het is niet zoozeer wat het geluid, maar wel wat de betekenissen aangaat, een onduidelijk gefluister.

Of wil men anders, het zoete gefluit van den vogelaar.

Wat beleven wij vooral voor onze jonge mensen een gevaarlijke tijd, en voor welk een verdonkeren der heerlijke Schriftuurlijke waarheid komen wij allen telkens weer te staan. Wat moeten wij op onze hoede wezen.

Ik wil nog een voorbeeld nemen, ook al weer uit het „Gereformeerd Jongelingsblad”. Ik doe dat niet uit lust tot critiek, of om iemand onaangenaam te wezen, maar — mijn Heere en Heiland weet het — om onze jonge mensen te wapenen tegen den bozen vijand, die heel mystiek, zeker wat te zeggen heeft, maar het zegt „softly and impressively”; laat ik het vertalen: zoet en indrukwekkend, geweldig ernstig, en zich daartoe gaarne van elk onzer bedient. Wat zeggen wij gereformeerde mensen vaak paganistische onzin zonder het zelf te verstaan.

Zoo, als wij hooren gewagen van de „onsterfelijke ziel”, terwijl, zooals prof. Schilder het ons deed zien, Kuyper en Bavinck reeds daartegen waarschuwden. Maar als dit waarschuwden nu in onzen kring geschiedt, dan gaat een synodalistische professor den niet gewaarschuwden menschen vertellen, dat er onder ons zouden zijn, die loochenen, dat het kind Gods na zijn sterven onmiddellijk bij den Heere is in Zijn heerlijkheid.

Zoo, als wij gewagen van den mensch als een „redelijk-zedelijk” wezen, wat uit de school van Socrates is, die zeide, dat de rede goed is en de zede, als het er op aan kwam, ook, maar dat er een harmonie behoorde te zijn tusschen die beide, en dan was de mensch volmaakt. Redelijk hier en zedelijk daar, en dan een streepje tusschen beide; klaar was Kees. Maar — wij zijn er niet klaar mee.

Welnu — ik las in het „Gereformeerd Jongelingsblad” artikeltjes over bijbelles van ds. Gilhuis.

De schrijver nu heeft het telkens, als hij van het Woord Gods gewaagt, over den „Sprekenden God”. Het is weer wat nieuws. Voorheen werd ons gezegd, dat het Woord tot ons komt als: Zoo zegt de Heere. Nu kan de bedoeling, ik neem het aan, goed zijn.

Het Woord Gods is geen objectief ding, maar het Woord, dat met gezag, met absoluut gezag, op ons aankomt.

Dus God spreekt tot ons door Zijn Woord. Er is echter ook een vreeselijke moderne — d.w.z. heel oude paganistische dwaling — die zegt, dat het op dat Woord niet direct aankomt maar op den subjectieven indruk, die het op ons maakt. Ons beleven wordt dan het spreken Gods. En de Bijbel wordt eerst in de verkondiging het Woord van God.

Zit dat er nu weer achter, als ds. Gilhuis al maar spreekt van den „Sprekenden God”? Worden onze jongelieden hier in den ontzettenden dwaalweg van Barth en de zijnen gehaald?

Misschien zegt iemand: dat is nu weer uw argwaan. Waarom zoekt gij er dat nu achter? Waarom neemt gij niet aan dat het goed gereformeerd is bedoeld?

Wel, ik zou dat gaarne doen en heb het een en andermaal langs mij heen laten gaan, al smaakte het mij ook niet. Maar wat zie ik nu?

Deze schrijver zegt: wilt gij nog meer over dit bijbelles weten, welnu lees dan ook: Bijbelsch A B C van dr. K. H. Miskotte.

Er worden meer boeken genoemd, zooals in den corridor van het moderne hotel allerlei boeken met allerlei „waarheden” liggen.

O zeker. Maar is het nu mijn schuld, als ik schrik, en vraag: wat is dat nu weer?

Geloof mij, amice, als er bederf komt in staat en maatschappij, in het gezin, ja overal, dan is het in de kerk begonnen.

En als er reformatie zal komen door Gods gunst, dan moet dat in de kerk beginnen. Want — het kwaad gaat over gansch de lijn van het leven, en de reformatie moet dit zien en er tegen strijden.

Wat nu in onze kerken gebeurde is met een formule niet op te lossen. Wij zullen ons moeten bekeeren van onze wereldgevoelmatigheid en die wereldgevoelmatigheid is nog wat meer dan een gaan naar de bioscoop, wat ik ook maar laten zou, maar zij wordt vooral gevonden in ons denken en in ons naar onze meening vrome spreken.

Met hartelijke groeten en heilbiede Uw toegenege
MARNIX.

OPVOEDING EN ONDERWIS HET PRIESTERLIJK AMBT.

Tot de taak van een priester behoorde het offeren en het bidden, teneinde verzoening tusschen God en Israël tot stand te brengen, zoodat het volk zich meer en meer als een heilig Bondsvolk zou openbaren. De tempel was de werkplaats van den priester. Deze gegevens zijn evenzovele aanwijzingen voor de priesterlijke taak, die het gezinshoofd heeft uit te

oefenen. Hij zal allereerst voorbidder moeten zijn. De nooden, de vreugde, de zorgen, de uitreddingen van zijn gezin moet hij den Heere bekend maken. Maar ook de familie in ruimen zin, de vrienden-schaar, Kerk, school, zending, land en volk en wereldleven gedenkt hij in zijn gebeden. Zoo leidt hij het gebedsleven van de zijnen en vormt hij zijn zoons tot a.s. priesters in hun gezinnen.

Hoe zullen de kinderen leeren bidden, als ze 't voorbeeld niet hebben van vader? En wie zal zeggen, hoe door het gezamenlijk bidden, waarbij vader optreedt als degene, die de gedachten der anderen vertolkt, de eenheid van het gezin wordt gediend! Op gezette tijden samen bidden en samen danken. Ook danken! De offeranden van lof en dank, in den vorm van gebeden en christelijke liederen samen den Heere betaald! Zoo wordt van het huis een tempel gemaakt, een huis Gods, waar het gebed, de dankzegging en het christelijk lied Gode lof toebrengen.

Dan zijn ook de voorwaarden aanwezig, om een goede gezinssfeer te kweken, waar de giftplanten van haat en jijd en liefdeloosheid niet willen groeien. In zulke gezinnen woont de liefde, die alle dingen hoopt, die alle dingen gelooft, die alle dingen verdraagt, die zichzelf niet zoekt, maar lankmoedig is en geen kwaad denkt. Daar is het goed, gezellig en warm. Het spreekt vanzelf dat moeder hier vooral een zeer belangrijke taak heeft te vervullen. Vader en moeder samen moeten trachten die sfeer te scheppen, waarin allen zich behaaglijk voelen. Als de huiselijke sfeer uitvloeit is van het zich wijden aan 's Heeren dienst, dan is het probleem van dansen en bioscoopbezoek, dat in onze kringen hand over hand toeneemt, in principe opgelost. Kinderen uit zulk een gezin denken er niet aan lid te worden van een christelijke dansclub, worden niet zoo gemakkelijk betooverd door de bioscopen. Ze beseffen te goed, dat zij dan spelbrekers zijn in het gezin en spelbrekers in de Kerk. Alleen wie dagelijks beïnvloed wordt door Gods Woord en daarvoor leert buigen, kan de bekoring, die uitgaat van het verkeer in de tenten der ijdelheid, weerstaan. Alle andere middelen lijken me lapmiddelen toe en loopen op teleurstelling uit. Ik sprak er van, dat we onze kinderen moesten afzonderen. Nu wordt het allicht duidelijker, wat ik daarmee bedoelde. Onze kinderen moeten worden beschermd in en door het gezin. Deut. 22: 8 geeft weer, wat ik bedoel. Daar staat: Wanneer gij een nieuw huis zult bouwen, zoo zult gij op uw dak een leuning maken, opdat gij geen bloedschuld op uw huis legt, wanneer iemand vallende daarvan afviel. Hoe wordt de groote zorg Gods voor de menschen tot in kleinigheden toe hier gedemonstreerd!

De mensch blijft beeldrager Gods, niettegenstaande de zonde. Daarom wil God niet, dat door menselijke nalatigheid of onachtzaamheid Zijn beeld geschonden wordt.

Elk huis moet een leuning hebben, want het leven van alle menschen rondom ons, ook ons leven en niet het minst het leven onzer kinderen is voortdurend in gevaar. Hun geestelijk leven ook. God wil, dat we daarvoor maatregelen zullen nemen, opdat vallen, afvallen van den hoogen God voorkomen worde en geen mensch, ook geen kind, verloren ga, dat wij, menselijkerwijs gesproken, hadden kunnen redden. Brengt de kinderen niet op een dak zonder leuning!

Stelt ze niet bloot aan verzoeking, waartegen ze niet voldoende zijn gewapend. Omringt ze met alle mogelijke voorzorgen, opdat geen bloedschuld op U kome. Laat u niet weerhouden door gemakzucht. Zorgt voor een leuning en zijt ten allen tijde een leuning en activeert daartoe uw priesterlijke roeping.

Groningen. K. VAN HUIZEN.

Hoe zeer men het met de „eenheid” meent.

De B. A. Bos schrijft in Kerkbl. Delft e.a. over den beweerden wil-tot-eenheid. Maar de feiten spreken vaak anders:

En daartoe wijs ik op twee feiten. Allereerst op de houding van den Synodocratischen kerkeraad te Assen, tegenover de Gereformeerde Kerk (onderh. art. 31 K.O.) aldaar. Ik merk hierbij op, dat twee kerkeraadsleden van dien synodocratischen kerkeraad tegelijk Synodale leden zijn, n.l. ds. J. A. Schep en oudl. J. D. F. van Halstema, en dat de laatste mede in de Commissie III zitting had. Er loopt sinds Nov. 1944 tusschen de beide kerkkeraden te Assen een Kort Geding over gebruik van kerkelijke goederen. In eerste instantie heeft de Rechter uitspraak gedaan ten gunste van de Geref. Kerk (onderh. art. 31 K.O.). Deze heeft zich daarop terstond tot den anderen kerkeraad gewend met het verzoek wederzijds het rechtsgeding ongedaan te maken, en tot een christelijke schikking te komen. Maar dat is geweigerd, en de Synodocratische kerkeraad ging in hooger beroep. Dat hangt nu sinds Nov. 1944, en reeds is de datum bekend

dat de zaak in hooger beroep voor zal komen te Leeuwarden. Maar — en ziet hier nu, met welk een ernst men de synodale besluiten neemt — plotseling doet men den kerkeraad van de Geref. Kerk (onderh. art. 31 K.O.) een nieuw proces aan, een proces-ten-gronde. Als het dien kerkeraad ernst is met bereenigingspogingen, is zulk een proces dwaasheid. Immers, komt men weer bij elkaar, dan is een proces helemaal niet noodig. Komt men niet bij elkaar, dan komt binnen afzienbaren tijd de uitspraak in hooger beroep over het aanhangige Kort Geding. Een kerkeraad echter die zijn voormalige leden schorste omdat ze zich om der wille van het Woord niet aan Synodale besluiten konden conformeren, gaat zelf recht-draads tegen Synodale besluiten in, als het gaat om in praktijk te brengen, dat men zoowel in daad als woord alles vermijden zal, wat den bereenigingsarbeid in den weg zou staan? Of wordt met dergelijk handelen — in de huidige situatie — misschien gehandeld conform de aangenomen conclusies die geheim gehouden zijn?

Ik noem een tweede voorbeeld, dat nog ernstiger is. Zooals bekend, heeft reeds geruimen tijd geleden ds. Rullmann van Driesum zich vrijgemaakt. Hij is geschorst. Nu zou men verwachten, dat men na schorsing en vrij-making niets meer zou doen. Gelukkig behoort het nog tot de uitzonderingen dat er dan verdere „tuchtmaat-regelen” worden genomen. Het is al erg genoeg als art. 79 en 80 K.O. in het geweer geroepen worden tegen menschen wier eenige „misdad” is, dat ze de Kerk terug-roepen tot de volle gehoorzaamheid aan des Heeren Woord, desnoods met doorbreking van de aardsche Synodemacht, die deze zichzelf, in strijd met art. 31 K.O. heeft aangematigd. En vooral nu, nu alles vermeden moet worden in woord en daad wat hereeniging zou kunnen belemmeren, zou men toch zeker geen verdere „tucht”-maatregelen verwachten. Maar ziet nu, hoe ernstig men de synodale besluiten neemt: Op 14 Februari heeft de „classis”-Dokkum, gehoord het advies der Deputaten van de Part. Synode ad. art. 49, ds. Rullmann afgezet, al weer met gebruikmaking van art. 79 en 80 K.O. en met de voor God bewezen onwaarheid, dat hij scheurmaker is!

Als de zaken zoo staan, is er geen reden voor samen-spreking, en moest men allerlei vrome woorden over hereeniging, maar niet spreken.

De D. van Houdt oordeelt (G.-K.bl. R'dam e.a.):

Daarom wil ik thans op één bepaald punt de aandacht vestigen.

Het is de kwestie van de volgorde, waarin de Synode haar moeilijkheden heeft ter hand genomen en bezig is te handelen. Ook op de Synode zelf is de volgorde ter sprake geweest, en sommigen waren het niet eens met de beslissing van den voorzitter.

De volgorde is, naar bekend kan zijn, deze, dat men eerst gesproken heeft over de eenheid. Daarna over het dogmatische. En tenslotte wil men over het kerkrechtelijke spreken.

Dit heeft ons veel te zeggen. Want men heeft daarmee de dingen precies op hun kop gezet.

Inderdaad. Het kerkrecht is het alles-beheerschende. Op dat punt moesten allereerst zaken gedaan worden. Maar men schoof het niet-zakelijke voorop (eens praten), wakte daar-door de suggestie van eenheid, deed toen een schijn-beweging op dogmatisch gebied (hand-havende dat wij k e t t e r s zijn, wij, b.v. prof. Grefdanus en ik), en toen het kerkrecht e i n d e l i j k een beurt kreeg, toen bleven de schorsingen etc. gehandhaafd.

Verder: Daar staat tusschen hen en ons een belangrijke hinder-paal, die niet zoo maar genegeerd kan worden. Het is Artikel 31 K.O. Het is de dringende kwestie: Wat staat hooger: Het gezag van de Synode of het gezag van den Koning der Kerk? En dit punt nu had vóór alle andere dingen ter sprake moeten komen. Want wegens deze kwestie is de teeling geworpen.

Alsmede:

Dat is voor ons nu juist het eerste. En dat moet ook voor hen het eerste zijn. Laten wij dat toch goed voorop-stellen, en vasthouden. Hereeniging is onmogelijk, zolang men de Synodale interpretatie(s) van art. 31 handhaaft. Wij zijn de Gereformeerde Kerken, die art. 31 onder-houden, en zij noemen zich de Gereformeerde Kerken, maar ze onderhouden art. 31 niet.

De H. K. Vellenga (synodocratisch) laat zijn meening zien in deze woorden (K.-bl. Drente en Overijssel):

Het is een fraai gebouwde wagen, gestroomlijnd naar den eisch des tijds, geheel nieuw in de lak; kortom een solied en aantrekkelijk uitzienend geheel. Het is het oude vertrouwde merk: „De zakelijke inhoud der uitspraken van 1905 en 1942-43 mag niet worden prijsgegeven, integendeel dient de toen beleden waarheid onverkort gehandhaafd te worden” — waarschijnlijk zal bedoeld zijn, dat de toen geformuleerde belijdenis der waarheid onverkort dient gehandhaafd te worden.

Het is nog niet zoo kwaad gezegd: HET OUDE MERK. M.a.w. Grefdanus, Schilder (die het onjuist achten) zijn dan heuselijk k e t t e r s. Dank voor de duidelijkheid, ds. Vellenga. Men moge u daarin volgen: geen camouflage a.u.b.

Even later:

In de eerste plaats blijkt uit het voorgestelde, dat de commissie er van uitgaat dat het met „den zakelijken inhoud der uitspraken van 1905 en 1942-43” in orde is. Die zakelijke inhoud mag zóó weinig worden prijsgegeven, dat integendeel, de toen beleden waarheid „onverkort” dient gehandhaafd te worden.

Alsmede:

Zij, d...
zullen...
verrast...
telegre...
ter Syn...
diend is...
materie...
stellers...
halen, i...
handl...
de onve...
constate...
ging, da...
geeft, h...
eens is...
Uit Ona...

Ter...

en de...
van één...
Limburg...
den wer...
middelij...
over een...
Woords...
vertrouw...
die „Ke...
de schijf...
maken...
naar v...
onherroe...

Schrijv...

ling nog...

Nu na...
haar rap...
aangen...
K. S.) d...
getorped...
De ke...
maatreg...
Schilder...
moeten...
het onne...
gangster...

Dat is...

rapport...

keering...

In on...

synode's...

jaren. I...

waarhe...

Tenzij...

suggestie...

weten n...

kregen...

druk ge...

„In de...

Engeland...

Aan s...

gehoor...

dat elke...

Door...

33 maal...

Hoogs...

40.000.00...

bijsz...

45 a...

vijandij...

10 a...

Zieble...

De E...

Aantal...

Aantal...

Congre...

Aantal...

Aantal...

Zondags...

Zondags...

Meth...

Aantal...

Naam...

kerk zij...

Alleer...

Aantal...

Het a...

gaat ach...

In 19...

studie in...

waren 1...

hierop is...

Bij de...

sen 1935...

Alleen...

priesters...

Hoe den...

Versch...

om de...

grote sc...

alle mod...

te winne...

Een ana...

generaal...

zou rich...

keren,

Bedelaar...